

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Rundskriv

Fylkesmennene
Valdres Natur- og Kulturpark
Regionråd Nord-Gudbrandsdal
Innovasjon Norge
Innovasjon Norge - styrene i fylkene
Fylkeskommunene
Kommunene

Nr.
M-1/2008

Vår ref
200800001-/KSG

Dato
13.02.2008

Rundskriv næringsutvikling 2008, erstatter Rundskriv M-2/2007

MIDLER TIL BYGDEUTVIKLING 2008 - TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ
MIDLER TIL SETERPROSJEKT 2008 – TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ
MIDLER TIL FRUKT- OG BÆRPRODUKSJON – REISELIV –
KULTURLANDSKAP 2008
MIDLER TIL OPPFØLGING AV TILTAK I REGIONALE HANDLINGSPROGRAM
FOR ØKOLOGISK LANDBRUK 2008 – TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ

Det henvises til følgende dokumenter for innretning på næringsutviklingsarbeidet i 2008:

- ✓ Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling 2007 – 2009, ”Ta landet i bruk!”.
- ✓ Landbruks- og matdepartementets strategi for forskning og forskningsbasert innovasjon 2007 - 2012.
- ✓ Oppdragsbrev for 2008 fra Landbruks- og matdepartementet til Innovasjon Norge, datert 31.01.2008.
- ✓ Tildelingsbrev fra Landbruks- og matdepartementet til fylkesmennene, datert 20.12.2007.
- ✓ Tildelingsbrev for 2008, fra FAD til fylkesmennene.
- ✓ Elektronisk embetsoppdrag for 2008, fra FAD til fylkesmennene

1 OVERORDNEDE STRATEGIER

1.1 Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling, ”Ta landet i bruk!”

Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling, ” Ta landet i bruk!”, er et rammeverk for alle typer lønnsom næringsvirksomhet med utgangspunkt i gårdenes menneskelige og materielle ressurser, og skal bygge opp under hovedmålet for landbrukspolitikken. Strategien omfatter hovedområdene mat, økologisk matproduksjon og matforbruk, trevirke, bioenergi, reiseliv og opplevelsesproduksjon, Inn på tunet, og annen grønn vare- og tjenesteproduksjon.

Målet for landbruksrelatert næringsutvikling er å skape lønnsomme arbeidsplasser og å bidra til bosetting og sysselsetting i hele landet. Det understrekes at landbrukspolitikken generelt og den landbruksrelaterte næringsutviklingen spesielt, skal være et verktøy for å nå distriktpolitiske målsettinger.

Det forutsettes at investeringsvirkemidlene i landbruket fordeles på en slik måte at de bidrar til en variert bruksstruktur i hele landet.

Det vises for øvrig til oppdragsbrev fra Landbruks- og matdepartementet til Innovasjon Norge.

1.2 Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling

Samarbeidet med de regionale partnerskapene videreutvikles slik at lokale og regionale myndigheter står sammen om gjennomføringen av de regionale strategiene. Dette for også framover å sikre en helhetlig satsing på næringsutvikling i fylket, herunder en god kobling mot fylkesplanene og de strategier for bruk av de regionalpolitiske virkemidlene som er desentralisert til fylkeskommunen.

1.2.1 Ansvarsfordeling mellom regionalt og nasjonalt nivå

Departementet legger til grunn at landbruksrelatert næringsutvikling i størst mulig grad skal forankres regionalt, basert på de nasjonale prioriteringer og rammer. I henhold til departementets strategi for næringsutvikling, legges følgende ansvarsfordeling mellom regionalt og nasjonalt nivå til grunn:

a) sentralt nivå skal:

- følge opp mål- og resultatoppnåelsen nasjonalt
- bidra til samarbeid mellom regionale aktører mht. oppgaver av nasjonal karakter, og sikre samhandling på tvers av fylkesgrensene
- etablere nasjonale ambisjoner, strategier og føringer for næringsutvikling innen prioriterte verdikjeder, basert på nasjonale og internasjonale rammebetingelser
- etablere og følge opp nasjonale arenaer hvor myndigheter, virkemiddelapparat og næring kan videreutvikle felles ambisjoner for næringsutvikling
- initiere og styre prosjekter av overordnet/nasjonal karakter
- sikre sammenheng og helhet i den nasjonale og regionale satsingen
- sikre tverrfaglighet og forankring på tvers av departementer
- utvikle et målrettet og velfungerende virkemiddelapparat

b) regionalt nivå skal:

- i tråd med nasjonale rammer og med basis i regionale utfordringer og muligheter, arbeide for landbruksrelatert næringsutvikling i sin region
- støtte opp under bedrifters og næringsorganisasjoners arbeid med planlegging, gjennomføring og oppfølging av næringsutviklingsarbeidet
- sørge for at kommunene trekkes med og ansvarliggjøres på en formålstjenlig måte
- fremme forslag om nasjonale satsinger mot sentralt nivå

Innenfor de hovedområdene som omfattes av den nasjonale strategien, er det definert hvilke delstrategier som skal gjennomføres sentralt og regionalt. For strategier der gjennomføringsansvar er tillagt regionalt nivå, bør det "regionale partnerskap" med utgangspunkt i regionale forhold foreta en prioritering.

For strategier der ansvaret er tillagt sentralt nivå, bør i første rekke slike initiativ skje sentralt, eller i et samarbeid på tvers av flere fylker.

2 BYGDEUTVIKLINGSMIDLENE

BU-midlene er det viktigste økonomiske virkemidlet til Landbruks- og matdepartementet for å nå målet om næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket. Her spiller fylkesmannen, Innovasjon Norge, fylkeskommunene og kommunene en svært viktig rolle, hver for seg - og ikke minst i samarbeid.

Formålet med BU-midlene er å legge til rette for næringsutvikling som danner grunnlag for langsiktig, lønnsom verdiskaping og desentralisert bosetting med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt.

Det vises til Landbruks- og matdepartementets forskrift av 15.02.2007 om midler til bygdeutvikling, denne skal legges til grunn for forvaltningen av de tildelte midlene.

St. prp. nr. 77 (2006-2007) Om jordbruksoppgjøret 2007 fastsetter følgende fordeling av BU-midlene for 2008 (mill. kroner):

Formål	mill. kr
Tilskuddsmidler	380
Låneramme som grunnlag for rentestøtte	700

Disse rammene er fordelt på fylkene som vist i tabellen under. Økningen på 9 mill. kroner for 2007 gjelder de bedriftsrettede midlene. Det vil være særskilte kriterier for tildeling av disse midlene, og Landbruks- og matdepartementet vil komme tilbake med mer informasjon om dette.

For enkelte klart definerte og avgrensede administrative oppgaver av prosjektrettet karakter kan det være aktuelt å belaste BU-ordningen for kostnadene, f.eks. informasjonstiltak. Inntil 1% av fylkets BU-kvote kan nyttes til dekking av administrative kostnader av prosjektrettet karakter. Innenfor denne rammen kan en også dekke driftsutgifter knyttet til Innovasjon Norge-styrene, slik som reiseutgifter, møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste for styremedlemmene.

Forsøket med regionale BU-midler i Oppland er forlenget med to år (2008 og 2009). Midlene forvaltes av regionrådet i Nord-Gudbrandsdal og Valdres Natur- og Kulturpark. Rammene for regionene er tatt fra Opplands rammer ut fra erfaringstall og får ikke konsekvenser for fordelingen til andre fylker.

I St.prp. nr. 1 (2007-2008) fra Landbruks- og matdepartementet er det pekt på behov for å følge opp arbeid for økt avvirkning av skog, med regionale prosesser. Arbeid med slike regionale strategier kan finansieres over BU-midler til utredning og tilrettelegging, som forvaltes av fylkesmannen.

I tillegg til kvotene for 2008, kan Innovasjon Norge og fylkesmannen som tidligere disponere ubrukte BU-midler fra 2007 til samme formål i 2008. Ubrukte BU-midler i 2008 kan overføres til samme formål i 2009.

Fylkesmannen skal fordele midler til bedriftsrettede tiltak til Innovasjon Norge gjennom eget tildelingsbrev. Andelen midler til bedriftsrettede tiltak, holdes på samme nivå som i 2007. Tildeling av BU-midler skal skje med utgangspunkt i godkjent regional strategi for næringsutvikling.

Både fylkesmannen og Innovasjon Norge må være spesielt oppmerksom på at alle tildelinger som omfattes av statsstøttereguleringen, skjer i tråd med dette.

Det er foretatt følgende fylkesvise fordeling (mill. kroner):

	BU-tilskudd	Låneramme som grunnlag for rentestøtte
Østfold	14,1	26,0
Akershus	12,5	20,9
Hedmark	26,2	53,8
Oppland	18,1	36,5
-Valdres	5,2	10,1
-N.Gudbrandsdal	7,0	13,2
Buskerud	16,7	30,7
Vestfold	11,2	21,4
Telemark	13,8	22,4
Aust-Agder	10,3	16,9
Vest-Agder	12,0	19,7
Rogaland	29,7	47,2
Hordaland	22,4	40,6
Sogn og Fjordane	29,7	57,8
Møre og Romsdal	27,3	53,5
Sør-Trøndelag	25,8	47,6
Nord-Trøndelag	32,2	66,9
Nordland	26,5	50,4
Troms	17,9	37,8
Finnmark	12,4	26,6
SUM	371,0	700,0

Det ble i 2007 gjort en omfordeling av rentestøtte mellom fylkene på slutten av året. I 2008 vil en gjennomgang av ubrukte rammer foretas midt i året, og det vil bli foretatt omfordelig dersom det viser seg å være stort omfang av ubenyttede rammer i enkelte fylker.

2.1 Saksbehandling og utbetaling av BU-midlene

I behandlingen av BU-saker hos fylkesmannen skal saksbehandlersystemet utviklet for forvaltning av BU-midler, tilskuddstype 371, benyttes. Statens landbruksforvaltning har ansvar for drift av systemet.

Kostnader ved fylkesmennes arbeid med BU-ordningen skal dekkes over det ordinære driftsbudsjettet.

Utbetaling

Tilskudd gitt av fylkesmannen i medhold av denne forskrift skal utbetales av Statens landbruksforvaltning. Tilskudd gitt av Innovasjon Norge utbetales av Innovasjon Norge etter nærmere avtale med Statens landbruksforvaltning.

2.2 Rapportering og evaluering av BU-midlene

Fylkesmannen skal innen 15. januar 2009 lage en kortfattet kommentar til forbrukstall/utviklingstrekk i 2008 for utrednings- og tilretteleggingsmidlene, dersom disse avviker fra normalen. Denne kommentaren skal sendes til Landbruks- og matdepartementet, med kopi til Innovasjon Norges hovedkontor.

Innovasjon Norges distriktskontor skal innen 1. februar 2009 sende rapport om bruken av de bedriftsrettede BU-midlene i 2008 til fylkesmannen. Denne rapporten skal vurdere virkemiddelbruken i forhold til regional strategi for næringsutvikling. Innovasjon Norges hovedkontor skal innen samme frist sende fullstendig tallrapport om bruken av fylkesvise BU-midler i 2008 (både bedriftsrettede og tilretteleggende midler) til Landbruks- og matdepartementet.

Fylkesmannen skal innen 28. februar 2009 (fylkesmannens årsrapport) sende en rapport over bruken av BU-midlene i 2008 til Landbruks- og matdepartementet, med kopi til Innovasjon Norges hovedkontor og til Innovasjon Norges distriktskontor i det aktuelle fylke. Rapporten skal inneholde en vurdering når det gjelder bruken av BU-midlene i forhold til vedtatte mål og strategier. Mål- og resultatrapporteringssystemet til Innovasjon Norge legges til grunn for rapportering knyttet til de midlene Innovasjon Norge forvalter. Fylkesmannen rapporterer på måloppnåelsen knyttet til de midlene fylkesmannen forvalter, i tråd med det som er beskrevet i tildelingsbrevet til fylkesmannen og dette rundskrivet for BU-midlene.

Innovasjon Norges hovedkontor skal innen 16. mars 2009 utarbeide den nasjonale årsrapporten om bruken av fylkesvise BU-midler i 2008 til Landbruks- og matdepartementet. Rapporten skal ha samme struktur som tidligere år.

Landbruks- og matdepartementet har tatt initiativ til å utvikle et bedre system for måling av resultater av næringsutviklingsarbeidet. Videre vil det bli igangsatt en helhetlig evaluering av BU-midlene i 2008. Alle med forvaltningsansvar for BU-midlene vil måtte påregne seg å framskaffe dokumentasjon på forvaltning og prioritering av midlene. Det vil bli gitt nærmere informasjon om dette arbeidet.

3 SETERPROSJEKTET I HEDMARK, OPPLAND OG MØRE OG ROMSDAL

I jordbruksoppkjøret 2005 ble det enighet om en 5-årig satsing på næringsutvikling i forbindelse med setring. Satsingen ble etablert i 2006 og vil vare fram til og med 2010.

For nærmere detaljer omkring satsingen vises det til rundskriv M-2/2007.

Det er gjort følgende fylkesvise fordeling av midlene for 2008:

Hedmark	667 000
Oppland	667 000
Møre og Romsdal	667 000

Utbetaling og rapportering av setermidlene

Saturn skal benyttes for utbetaling av midlene i 2008.

Forskriftstype	600	Seterprosjekt
Hjemmelsnr.	1	

Fylkesmannen skal innen 15.januar 2009 sende rapport til Landbruks- og matdepartementet om bruken av setermidlene i 2008.

4 FRUKT- OG BÆRPRODUKSJON – REISELIV – KULTURLANDSKAP I FYLKENE HORDALAND, SOGN OG FJORDANE, ROGALAND OG MØRE OG ROMSDAL

Det ble gjennom jordbruksoppkjøret 2007 enighet om at det fra 2008 etableres en satsing for frukt- og bærproduksjon, kulturlandskap og reiseliv på Vestlandet. Prosjektet skal omfatte fylkene Hordaland og Sogn og Fjordane inkludert naturlig tilgrensende områder i Møre og Romsdal og Rogaland.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane leder styringsgruppen, og må sørge for god involvering av de andre fylkene og aktørene.

Mål for prosjektet

Prosjektet skal utnytte det potensialet som ligger i grenseflaten mellom frukt- og bærproduksjon på Vestlandet, reiseliv og kulturlandskap. Et sentralt mål for prosjektet er å kombinere en profesjonell frukt- og bærproduksjon med utvikling av nye, og videreutvikling av eksisterende, attraktive reisemål i regionen. Målgruppen for prosjektmidlene er derfor primært næringsaktører i landbruket som skal utvikle konkrete prosjekter, slik at midlene bidrar til å skape verdifulle opplevelser det er betalingsvilje for. Satsingen skal følge opp intensjonene i strategien "Ta landet i bruk!".

Prosjektet skal på en systematisk måte bygge på- og utnytte eksisterende kunnskap og kompetansemiljøer. Det legges videre til grunn at det trekkes veksler på allerede igangsatte prosjekter som er relevante for satsingen, blant annet landskapsparksatsingen i Hordaland, arbeidet i verdensarvområdene og forskningsprosjekter innen frukt og bær.

Hovedinnretningen i prosjektet skal være å få fram konkrete resultater i form av verdiskaping og næringsaktivitet i prosjektområdet.

Finansiering

Over jordbruksavtalen avsettes det til sammen 10 mill. kroner fordelt over perioden 2008 - 2012. For 2008 avsettes det 2 mill. kroner. Det forutsettes at de regionale samarbeidspartene som deltar i prosjektet bidrar med egenfinansiering som til sammen tilsvarer 50 % av den bevilgning som er gitt over jordbruksavtalen, dvs. at egenfinansieringen vil dekke 33 % av samlede kostnader.

Midlene skal i hovedsak gå til tiltakene som blir igangsatt i prosjektet, men for å sikre en god styring, gis det åpning for at inntil 10 % av bevilgningen over jordbruksavtalen kan benyttes til prosjektledelse.

Saturn skal benyttes for utbetaling av midlene i 2008.

Forskriftstype	620	
Hjemmelsnr.	1	

Rapportering

Styringsgruppen skal utvikle en kortfattet strategi som også inneholder målsetninger og framdriftsplan for prosjektet. Strategien skal legges fram for LMD innen 1. mars 2008.

Senere rapportering gjøres i henhold til planen, og sendes til LMD innen 15. februar hvert år.

5 MIDLER TIL OPPFØLGING AV TILTAK I REGIONALE HANDLINGSPROGRAM FOR ØKOLOGISK LANDBRUK

Regjeringens nye målsetting om at 15 prosent av matproduksjon og –forbruk skal være økologisk innen 2015, tilsier at det er behov for et løft på dette området. Det forutsettes at satsingen på økologisk landbruk inkluderes i-, og gjøres til en del av det generelle næringsutviklingsarbeidet.

Ved tildeling av prosjektmidler må Fylkesmannen sørge for koordinering opp mot de prosjekter som får støtte fra SLF slik at dobbeltarbeid unngås. Det er også viktig at Fylkesmannen koordinerer sitt arbeid opp mot det arbeid som gjøres på området i øvrige fylker.

Det er gjort følgende fylkesvise fordeling av midlene for 2008:

Østfold	425 000
Akershus	425 000
Hedmark	425 000
Oppland	400 000
Buskerud	425 000
Vestfold	425 000
Telemark	425 000
Aust-Agder	200 000
Vest-Agder	200 000
Rogaland	425 000

Hordaland	400 000
Sogn og Fjordane	400 000
Møre og Romsdal	425 000
Sør-Trøndelag	425 000
Nord-Trøndelag	425 000
Nordland	400 000
Troms	400 000
Finnmark	350 000
SUM	7 000 000

Utbetaling og rapportering av midler til oppfølging av tiltak i regionale handlingsprogram for økologisk landbruk

Saturn skal benyttes for utbetaling av midlene i 2008.

Forskriftstype	208	Info midler miljøtiltak
Hjemmelsnr.	3	Handlingsplaner økologisk landbruk

Fylkesmannen skal innen 1. mars 2009 sende rapport til Statens landbruksforvaltning om bruken av midler til oppfølging av tiltak i regionale handlingsprogram for økologisk landbruk i 2008.

6 FELLES FOR ALLE VIRKEMIDLENE

For å få en mest mulig effektiv og målrettet utnyttelse av virkemidlene, er det avgjørende at det er godt samarbeid mellom de ulike deltakerne i det regionale partnerskapet. Ettersom ansvaret for forvaltningen er lagt til ulike organisasjoner er det påkrevd med god kommunikasjon, og alle involverte parter må bidra til dette.

Med hilsen

Anne Marie Glosli e.f.
avdelingsdirektør

Kirsti Aulstad Sogn
rådgiver

Kopi: Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norges Skogeierforbund
Nærings- og handelsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Statens landbruksforvaltning